

Горемикіна Ю.В.,

канд. екон. наук, старш. наук. співроб.,
refer5718@gmail.com

Калашнікова Т.М.,

канд. екон. наук, с.н.с., старш. наук. співроб.,
Інститут демографії та соціальних досліджень
імені М.В. Птухи НАН України
tnkalashnikova@gmail.com

Горемыкіна Ю.В.,

канд. экон. наук, старш. науч. сотруд.,
Калашникова Т.Н.,

канд. экон. наук, с.н.с., ст. науч. сотруд.

Института демографии и социальных исследований им. М.В.Птухи

Horemukina Yu.V.,

PhD (Econ.), Senior Researcher,

Kalashnikova T.N.,

PhD (Econ.), Senior Researcher

Ptoukha Institute for Demography and Social Studies of the National
Academy of Sciences of Ukraine

КОНЦЕПТ ЯКОСТІ ЖИТТЯ У ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ ЯК ЗМІСТ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЇ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ

КОНЦЕПТ КАЧЕСТВЕННОЙ ЖИЗНИ В ТЕРРИТОРИАЛЬНОЙ ОБЩИНЕ КАК СОДЕРЖАНИЕ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ МЕСТНОЙ ВЛАСТИ

THE CONCEPT OF THE QUALITATIVE LIFE IN TERRITORY COMMUNITY AS THE CONTENT OF A SOCIAL RESPONSIBILITY OF LOCAL AUTHORITIES

У статті запропоновано концепт соціальної відповідальності місцевих органів влади. Основними елементами цього концепту є безпосередньо громада, її громадський актив; місцеві органи влади; громадськість, бізнес. А також такі важливі складові, як соціально комфортне середовище для життя у громаді, яке розглядається як мета і результат соціально відповідальної діяльності місцевих органів влади, і програма розвитку громади, яка є дороговказом її діяльності та одночасно механізмом узгодження інтересів окремих її членів.

В статье предложен концепт социальной ответственности местных органов власти. Основными элементами этого концепта являются непосредственно территориальная община, ее общественный актив; местные органы власти; общественность, бизнес. А также такие важные составляющие, как социально комфортная среда для жизни в общине, которая рассматривается как цель и результат социально ответственной деятельности местных органов власти, и программа развития территориальной общины, которая является руководством к деятельности и одновременно механизмом согласования интересов отдельных ее членов.

The introduction of the principles of social responsibility in the life of specific territorial entities is directly related to the effective and socially responsible work of local authorities. The general purpose of the local government's activities is to ensure high quality social life in the community. It is considered as a holistic real process of community functioning and development, which provides the high degree of satisfaction of community members' material, cultural and spiritual needs, and ensures the effective interaction between actors whose livelihoods are realized within a certain territorial unit of the community. The

main elements of this concept are: the community as a socially mature and responsible collective of citizens; the public asset of community as the most socially active component of it; the local authorities that effectively operate and productively co work with public and business; the socially comfortable environment for the life within a community as a goal and result of socially responsible activities of local authorities, public, business; as well as a community development program as a guideline for its activities and, at the same time, as a mechanism for coordinating the interests of its individual members.

Ключові слова. Соціальна відповідальність, місцеві органи влади, якісне життя у територіальній громаді, програма розвитку територіальної громади, критерії соціально комфортного середовища для життя у територіальній громаді.

Ключевые слова. Социальная ответственность, местные органы власти, качественная жизнь в территориальной общине, программа развития территориальной общины, критерии социально комфортной среды для жизни в территориальной общине.

Key words. Social responsibility, local authorities, qualitative life in the territorial community, program for the development of the territorial community, criteria for the socially comfortable environment for living in a territorial community.

Вступ. Сучасною тенденцією суспільного розвитку виступає ефективна співпраця органів центральної або місцевої влади з громадянами у поєднанні з підвищенням вимог до професійних та етичних стандартів державного управління. Дану тенденція в Україні посилює розпочата реформа органів місцевого самоврядування, в результаті якої повинна відбутись децентралізація влади. У зв'язку з цим актуальності набуває концепція соціальної відповідальності держави та місцевих органів влади, що у своїй суті охоплює як соціальні запити громадян, так і кращі управлінські практики.

Саме поняття соціальної відповідальності виникло у сфері бізнесу (корпоративна соціальна відповідальність) виникло в кінці XIX — на початку XX ст., зазнавши активного розвитку і трансформації у середині та наприкінці XX ст. Воно пов'язане з іменами таких вчених, як Г.Боуен, А.Керолл, Ф.Котлер, Н.Лі, К.Девіс, Г.Гант, О. Тід, М. Фрідман, П. Друкер, Г. Мінз.

Сучасний етап досліджень у сфері соціальної відповідальності позначився плідною працею таких авторів, як Грішнова О., Новіков В., Новікова О., Дейч М., Звонар В., Цимбал О., Заяц Т., Калинюк І., Колот А., Корчевна Л. [2–5; 8; 15; 19]. Сьогодні проблематику соціальної відповідальності місцевих органів влади можна виділити як окремих напрямків досліджень, який представлений у роботах Маматової Т., Колповської А., Рижко А., Серьогіна С., Шарова Ю., Бородіна Є., Гончарук Н., Тітаренко І., Саприкіна М., Іщука Є., Бобровської О. [1; 7; 9; 13; 14; 17].

Постановка завдання. Метою статті є формулювання загального змісту концепції соціальної відповідальності місцевих органів влади, ядром якої виступає якісне суспільне життя у громаді.

Результати дослідження. Широке поле реалізації процесів управління діяльністю певного об'єкта, які включають у тому числі і вияви соціальної відповідальності, наприкінці XX ст. — початку XXI створило підґрунтя виокремлення соціальної відповідальності не лише у сфері бізнесу, а й у сфері державного управління, тобто соціальну відповідальність органів державної влади. При цьому зберігається спільність основних постулатів соціальної відповідальності бізнесу і соціальної відповідальності органів наділених владними та адміністративними повноваженнями.

Тематика соціальної відповідальності органів місцевої влади є певною мірою дискусійною. Зокрема, Т. Маматова, А. Колповська, А. Рижко виокремлюють таке поняття, як «корпоративна соціальна відповідальність органів місцевого самоврядування», під якою розуміють сучасний демократичний стиль діяльності представницьких і виконавчих органів самоврядної влади й управління, який прямо та опосередковано (через втілені принципи, організаційну культуру, засоби взаємодії з громадою тощо) передбачає вимогу щодо наявності у всіх управлінських рішеннях вектору спрямованості на сталий розвиток і добробут членів територіальної громади, бізнесу на відповідній території, персоналу управління та суспільства в цілому [7, с. 306; 9, с. 16; 13, с. 424].

Але ми не можемо погодитись з даною тезою, хоча і поважаємо думку цих авторів. На наш погляд, зміст та етимологія поняття «корпоративний» породжують питання про можливість і доцільність корпоративного характеру діяльності місцевих органів влади. Так, нагадаємо, що Словник української мови [14] фіксує значення поняття «корпоративний» як «стосовний до корпорації, вузькогруповий, відокремлений». Корпоратизація органів центральних і місцевих органів влади не є у своїй суті прогресивним для державного управління явищем, оскільки вона пов'язана з високими корупційними ризиками. Сьогодні в Україні гостро постала проблема перебування на керівних посадах керівників, які вирішують індивідуальні питання, вигідні для них особисто, а не для громади. За таких умов зростає соціальна напруга, зменшується ефективність використання ресурсів, управлінська практика на місцевому рівні втілюється у непрозорих і неефективних механізмах. На подолання таких негативних проявів наразі в державі розгорнута активна кампанія по протидії корупції.

Тому потрібно ще раз наголосити, що органи державної влади не представляють собою корпорації, а їх діяльність виходить за межі вузькогрупових або відокремлених інтересів. Отже, якщо інтереси бізнесу є корпоративними, а його соціальна відповідальність у найпростіших проявах означає врахування інтересів суспільства під час здійснення діяльності з метою отримання прибутку, то соціальна відповідальність органів влади на всіх рівнях у першу чергу передбачає захист інтересів широкого кола громадян, і в певних випадках може суперечити корпоративним інтересам.

Зазначимо, що в іншій публікації [16, с. 247] ті самі автори подають термін «соціальна відповідальність органу місцевого самоврядування», трактуючи його аналогічно до запропонованого ними поняття «корпоративна соціальна відповідальність органів місцевого самоврядування», тому наукову дискусію з цього питання вважаємо відкритою.

Принцип соціальної відповідальності виступає як основоположний у контексті державного управління як на національному, так і на регіональному та місцевому рівнях. Виходячи з цього, можна виділити соціальну відповідальність центральних органів влади, регіональних органів влади, місцевих органів влади, окремих державних інституцій, персональну відповідальність державних службовців. Соціальна відповідальність держави, її інститутів і державних службовців полягає в розробленні та реалізації внутрішньої і зовнішньої соціально-економічної політики держави, спрямованої на забезпечення високого та дедалі зростаючого рівня життя населення, розширення можливостей людського розвитку, гарантії соціального захисту й продуктивної зайнятості, мінімізацію соціа-

льних ризиків. Вона виявляється у підготовці та виконанні загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національного, екологічного, культурного й духовного розвитку з найбільшою ефективністю для суспільства [15, с. 109-110]. Зміст соціальної відповідальності державних органів передбачає наявність трьох основних компонентів: створення нормативно-правових актів і формування культури дотримання правових норм, підтримка соціальної відповідальності організацій шляхом створення вимог і заохочень, впровадження політики соціальної відповідальності у своїй діяльності [6, с. 2]. Деякі дослідники [1, с. 14] наголошують на необхідності визначати соціальну відповідальність державної і місцевої влади як виду відповідальності, недотримання норм якої класифікується як правопорушення.

Відображення соціальної відповідальності у діяльності всіх суб'єктів влади, які здійснюють свої повноваження на місцевому рівні та охоплення нею усі сфери їх компетенції — необхідна умова успішної роботи місцевих органів влади, без виконання якої не можливо підвищити ефективність та якість управління, реагування на потреби та запити членів територіальної громади, заходів соціального захисту та захисту навколишнього середовища, про що свідчать останні дослідження. Отже, зважаючи на високу актуальність проблематики соціальної відповідальності місцевих органів влади та наявність широкого кола невирішених питань стосовно реалізації соціальної відповідальності місцевими органами влади, існує необхідність створення єдиної концепції соціальної відповідальності, яка здатна охопити діяльність усіх органів влади будь-яких типів, що функціонують на місцевому рівні.

Слід наголосити, що основні постулати такої концепції повинні виходити з мети діяльності місцевих органів влади, якою є забезпечення *якісного суспільного життя у громаді*. Безперечно досягнення якісного суспільного життя у громаді неможливе без якісного виконання покладених на органи місцевої влади обов'язків. Таким чином, на нашу думку, соціальна відповідальність місцевих органів влади полягає у якісному виконанні покладених на дані органи обов'язків, а саме: по-перше, як у межах їхньої компетенції, так і, по-друге, додаткових ініціатив необхідних для забезпечення якісного суспільного життя у громаді.

Якісне суспільне життя у громаді — це цілісний реальний процес функціонування та розвитку громади, за якого забезпечується високий ступінь задоволення матеріальних, культурних і духовних потреб членів громади, досягається ефективна взаємодія суб'єктів, чия життєдіяльність реалізується в межах певної територіальної одиниці розташування громади. Якісне суспільне життя у громаді представляє собою ядро концепції соціальної відповідальності місцевих органів влади. Воно включає:

1) безпосередньо громаду як соціальну групу, що проживає на даній території, бере участь в економічній діяльності (у тому числі виробляє /споживає суспільний продукт, надає / споживає послуги, в тому числі місцеві локальні блага, сплачує податки); соціальному (здійснює соціальних захист і надання соціальних послуг, благодійність, суспільно корисна діяльність), у суспільно-політичному (обирає, контролює, комунікує з місцевою владою), культурному житті маючи на меті формування соціально комфортного, лояльного до всіх мешканців, доброзичливе середовища проживання;

2) громадський актив як соціально найактивніша частина громади, яка висловлює соціально-економічні, культурні і політичні запити всієї громади, комунікує з органами публічної влади, здійснює громадський моніторинг їх діяльності, безпосередньо займається діяльністю, спрямованою на вирішення соціальних, економічних, екологічних проблем у громаді. До громадського активу територіальної громади можна віднести як окремих ініціативних громадян, так і громадські організації і об'єднання, які займаються суспільно-корисною діяльністю та представляють інтереси своїх членів на різному рівні. Популярності в Україні набирають також «громадські платформи» або «громадські ініціативи», які представляють собою своєрідну форму об'єднання зусиль громадян та /або громадських організацій за для вирішення важливої соціальної проблеми або низки проблем;

3) ефективну роботу місцевих органів влади, яка представляє собою основу функціонування державної влади на місцях. Виходячи з науково-метрологічних підходів, висловлених у роботах [10; 11] ми вважаємо, що ефективна робота місцевих органів влади — це диференційована характеристика діяльності органів місцевої влади, що демонструє співвідношення трьох складових, першою з яких є фактичні результати (зокрема, наявність змін соціально-економічної або екологічної ситуації в межах адміністративно-територіальної одиниці), другою — використані місцевими органами влади ресурси (фінансові, майнові, кадрові, інформаційні, третьою — поставлені цілі або прогнозовані чи заплановані показники діяльності органу місцевої влади, при чому найбажанішими ефектами при даному співвідношенні є забезпечення високої якості послуг, що надаються місцевими органами влади, високої культури управління у цих органах, вирішення соціально-економічних та екологічних проблем адміністративно-територіальної одиниці, високого ступеня задоволення потреб громади і її окремих членів використовуючи якомога менше ресурсів;

4) ефективну взаємодію місцевих органів влади з громадськістю та бізнесом. Ефективна взаємодія місцевих органів влади з громадськістю означає отримання економічних, соціальних, екологічних вигод для адміністративно-територіальної одиниці шляхом організації такого рівня співпраці місцевих органів влади та громадськості, за якого досягається регулярна участь громадськості у прийнятті важливих для адміністративно-територіальної одиниці рішень і реальний вплив громадськості на рішення місцевих органів влади. Така взаємодія також охоплює питання налагодження соціального діалогу з громадою, організації місцевих виборів, сприяння здійсненню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади та громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, сприяння розвитку громадянського суспільства з боку місцевих органів влади, діяльності консультативно-дорадчих органів та планування і проведення консультацій з громадським активом. У свою чергу, ефективна взаємодія місцевих органів влади та бізнесу з боку місцевої влади передбачає створення комфортного для ведення бізнесу середовища (зокрема, надання безкоштовної консультативної допомоги бізнесменам, гарантування відсутності зловживань посадових осіб місцевих органів влади, боротьбу з корупцією, надання допомоги бізнесменам у пошуку виробничих і торгових площ, стимулювання соціально-відповідального бізнесу у вигляді знижок на зовнішню рекламу), а боку з бізнесу — законність діяльності, створення нових робочих місць у межах адміністратив-

но-територіальної одиниці з відповідним соціальним пакетом, врахування у своїй діяльності інтересів громади та участь бізнесу у вирішенні соціально-економічних і екологічних проблем адміністративно-територіальної одиниці;

5) соціально комфортне середовище для життя громади. Критеріями його є: забезпечення освітніх потреб (дитячі садки, школи, професійна освіта); забезпечення потреби у медичній допомозі; забезпечення соціальних гарантій і надання соціальних послуг у громаді; забезпечення і виробництво соціальних благ; підтримка зайнятості; підтримка місцевими органами влади членів громади, в тому числі соціально вразливих або родин, що опинилися у складних життєвих обставинах; підтримка місцевими органами влади культури, (мовні потреби) громадської активності; підтримка безпечного середовища (протипожежна безпека, профілактична робота з підтримання правопорядку спільно з поліцією, екологічна безпека); підтримка комфортного середовища, що має включати ряд елементів, серед яких облаштована, упорядкована територія, у тому числі для осіб з інвалідністю, інфраструктурне забезпечення життєдіяльності населеного пункту, його облаштування зручностями, у т.ч. централізоване каналізування стоків, забезпечення питною водою прийнятної якості, містобудівне супроводження розвитку населеного пункту, облаштування зелених зон, зон відпочинку і дозвілля, гармонійного поєднання житлових і промислових зон, якісне дорожнє покриття та доступність і зручність транспортної інфраструктури;

б) соціально відповідальну програму розвитку громади, яка має ґрунтуватися на принципах сталого людського розвитку і саме це є запорукою гармонійного поєднання інтересів соціуму і природи, дотримання принципів соціальної справедливості. Тому головною метою розвитку громади є досягнення сталого економіко-соціо-екологічного розвитку.

Стратегія розвитку громади, і відповідно, програма її реалізації повинна орієнтуватися на необхідність приведення обсягів антропогенного навантаження (як промислового, так і побутового) у відповідність до асиміляційного потенціалу екологічної системи відповідної території, а також на необхідність розбудови економічного базису функціонування відповідної громади, оскільки без достатнього матеріального забезпечення деградує соціум. Усе це в загальному підсумку потребує виваженого і якомога гармонійного поєднання соціальних, економічних, інституційних, екологічних цілей розвитку громади.

Розглядаючи докладніше соціальні цілі розвитку громади, слід наголосити на необхідності стабілізації демографічної ситуації у відповідному населеному пункті — селі, селищі, місті. В ідеальному випадку йдеться про досягнення стану сталого відтворення населення громади, яке здатне забезпечити заміщення поколінь. Реалізація цієї мети потребує комплексу заходів у двох основних напрямках. По-перше, стимулювання закріплення населення на території і його міграційного приросту (запобігання еміграції). По-друге, необхідним є стимулювання народжуваності. Серед розширених інструментів, якими сьогодні, в умовах реформування системи територіального устрою і місцевого самоврядування, наділені об'єднані територіальні громади і відповідно орган влади, що вони формують, слід назвати розширення компетенції громад у сфері розвитку та утримання інфраструктури, первинної медичної допомоги, забезпечення доступу до дошкільної, середньої та позашкільної освіти. Наявність медичної і освітньої інфраструктури, а також закладів культури і спорту значно підвищує рівень сталості

населення. Важливою є ефективна робота по наданню соціальних послуг у громаді, організації виплат соціальних допомог, зокрема підвищення їх адресності.

У сфері економіки провідною ціллю є досягнення стабільності у функціонуванні місцевої економічної системи, розвиток місцевого ринку праці, а особливо робочих місць з високим рівнем оплати праці. Ідеологія сталого розвитку вимагає від місцевого самоврядування зважати на екологічні обмеження у природокористуванні, а саме проблему ведення господарської діяльності в рамках екологічної ємності природної системи прилеглої території. Досягти цього можна працюючи в напрямку впровадження сталих моделей виробничого природокористування (особливо при добуванні природних ресурсів на території, що належить об'єднаній територіальній громаді, або їх переробці; у сільськогосподарському виробництві — тваринництві, а також щодо підтриманні родючості ґрантів). Також це стосується невикористання природокористування. На часі запровадження енергоощадливих технологій, особливо у житлово-комунальному господарстві, пошук місцевого компромісу між зручністю і екологічністю користування, а також ціною послуги, що надається населенню. Розвиток зеленої енергетики, яка здатна забезпечити населений пункт або окремі домогосподарства, електрикою і теплом, спираючись на відновлювальні джерела енергії, а також має комерційні перспективи.

Загалом у сфері благоустрою території місцева влада має максимально реалізувати потенціал соціальної відповідальності, зокрема це стосується дорожнього господарства. Розвиток інфраструктури: підтримання діючих об'єктів у робочому стані, будівництво нових.

Особливо болючою для всіх громад в Україні є тема відходів — промислових і побутових. Система їх переробки перебуває у зародковому стані практично у всій державі. Сьогодні в цій галузі переважає екстенсивний підхід і робота з відходами в основному обмежується їх складуванням на полігонах, які самі по собі, зважаючи на їх стан, є осередками екологічного лиха.

Практично для всіх територіальних громад в Україні актуальною є тема забезпечення якісною питною водою, особливо у сільській місцевості, де розповсюдженою є практика споживання колодязної води або зі скважин, які качають воду з поверхневих водоносних горизонтів.

Удосконалення потребує і сам апарат місцевого самоврядування на рівні об'єднаній громади особливо в контексті необхідності створення інституційних засад сталого економіко-соціо-екологічного розвитку: усвідомлення підзвітності своєї діяльності, соціальної відповідальності влади як керуючого принципу її діяльності, формування екологічної свідомості населення, становлення суспільного діалогу на рівні громади, підтримання ініціатив громадськості тощо.

Висновки. Роль і значення соціальної відповідальності в процесі модернізації українського суспільства важко переоцінити. Соціальна відповідальність має стати одним з сучасних елементів реалізації системи стримувань і противаг щодо забезпечення і захисту інтересів громадян у їх взаємодії з публічною владою всіх рівнів і гілок.

Для найефективнішого запровадження принципів соціальної відповідальності у соціальну практику конкретних територіальних утворень доцільна формалізація її реалізації місцевими органами влади через єдину концепцію соціальної відповідальності, в межах якої генеральною метою діяльності місцевих органів

влади є забезпечення якісного суспільного життя у громаді. Проте це неможливо без якісного виконання покладених на органи місцевої влади обов'язків як у межах їхньої компетенції, так і стосовно додаткових суспільно-корисних ініціатив.

Основними елементами цього концепту є, по-перше, громада як соціально зрілий і відповідальний колектив громадян; по-друге, її громадський актив як соціально найактивніша її складова; по-третє, він передбачає ефективну роботу місцевих органів влади; по-четверте, вимагає ефективної взаємодії місцевих органів влади з громадськістю та бізнесом; по-п'яте, соціально комфортне середовище для життя у громаді як мета і результат соціально відповідальної діяльності місцевих органів влади, громадськості, бізнесу; і по-шосте, включає соціально відповідальну програму розвитку громади як дороговказ її діяльності і одночасно механізм узгодження інтересів окремих її членів.

Практична реалізація запропонованої концепції потребує подальшої роботи в напрямку розроблення критеріїв ефективної роботи органів місцевої влади, зокрема критеріїв щодо оцінки соціально відповідальної поведінки осіб, що перебувають на керівних посадах у відповідних органах, а також соціально відповідальної діяльності цих органів публічної влади загалом.

Література

1. *Бобровська О. Ю.* Соціальна відповідальність органів місцевої влади як прогресивна форма їх інтегрованої діяльності на території / О. Ю. Бобровська // Управління інноваційним розвитком території: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, м. Дніпропетровськ, 21 лист. 2014 р. / за заг. ред. Ю. П. Шарова. — Д.: ДРІДУ НАДУ, 2014. — С. 12–18.
2. *Дейч М.Є.* Становлення та розвиток багаторівневої системи соціальної відповідальності: управлінський аспект: монографія / М.Є. Дейч / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. — Донецьк, 2014. — 351 с.
3. *Дейч М.Є.* Формування комплексної стратегії інституалізації соціальної відповідальності у суспільстві: матричний підхід / М.Є. Дейч // Ефективність державного управління: зб. наук. пр. — Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2014. — №4. — С. 57–77.
4. *Діагностика стану та перспектив розвитку соціальної відповідальності в Україні (експертні оцінки): монографія / О. Ф. Новікова, М. Є. Дейч, О. В. Панькова та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. — Донецьк, 2013. — 296 с.*
5. *Звонар В. П.* Теоретичний дизайн механізму реалізації соціальної відповідальності як соціоекономічного феномену / В. П. Звонар // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. — Острог: Вид-во НУ«ОА», грудень 2016. — № 3(31). — С. 4–9.
6. *Зінченко А., Титаренко І., Саприкіна М., Іщук Є.* (приклад «Прозорого офісу» у Вінниці). Прозорість і соціальна відповідальність муніципалітетів. — К.: Поліграфія «Юстон». — 52 с.
7. *Колтовська А.* Обґрунтування концептуальної моделі упровадження соціальної відповідальності в органах місцевого самоврядування / Антоніна Колтовська // Держ. упр. та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. — Д.: ДРІДУ НАДУ, 2014 — №1(20). — С. 304–311.

8. Корчевна Л. Щодо якості влади в рамках концепцій "сталого розвитку" та "соціальної відповідальності" / Л. Корчевна, В. Новиков, О. Никитюк // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2009. — № 1. — С. 63–65.
9. Маматова Т. Упровадження концепції соціальної відповідальності в муніципальному управлінні: теоретичні засади та практичні рекомендації / Т. Маматова, А. Колповська // Стандартизація. Сертифікація. Якість. — 2014. — № 2. — С. 13–19.
10. Машкаров Ю.Г. Основні чинники, що впливають на ефективність діяльності регіональних та місцевих органів влади / Ю.Г. Машкаров, О. В. Орлов // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. — Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр". — 2016. — №3 (54). — С 166–172.
11. Приходченко Л. Л. Щодо складності застосування показників оцінювання ефективності державного управління: теорія і практика / Л. Л. Приходченко // Державне будівництво: електрон. наук. фах. видання ХарПІ НАДУ. — 2009. — Вип. 1. — Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2009-1/doc/1/07.pdf>
12. Рижко А. Концепція соціальної відповідальності: етапи становлення та перспективи впровадження в муніципальному управлінні / А. М. Рижко // Державне управління та місцеве самоврядування. — 2011. — Вип. 4(11). — С. 283–290.
13. Рижко А. М. Корпоративна соціальна відповідальність органу місцевого самоврядування: термінологічні аспекти / А. М. Рижко // Теорія та практика державного управління. — 2013. — Вип. 1. — С. 419–426.
14. Словник української мови. Т.4: І-М / Ред.: А.А. Бурячок, П.П. Доценко. — К.: Наук. думка, 1973. — 840 с.
15. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / [А. М. Колот, О. А. Грішнова та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. — К.: КНЕУ, 2012. — 501 с.
16. Управління стратегічним розвитком об'єднаних територіальних громад: інноваційні підходи та інструменти: монографія / С. М. Серьогін, Ю. П. Шаров, Є. І. Бородін, Н. Т. Гончарук [та ін.]; за заг. та наук. ред. С. М. Серьогіна, Ю. П. Шарова. — Д.: ДРІДУ НАДУ, 2016. — 276 с.
17. Формування позитивного іміджу органів влади через підвищення якості надання адміністративних та соціальних послуг: наук. розробка / авт. кол.: С. М. Серьогін, В. В. Лола, І. І. Хожило та ін.; за заг. ред. С. М. Серьогіна. — К.: НАДУ, 2009. — 32 с.
18. Фролов Д.П. Имеют ли институты значение для пространственной экономики? / Д.П. Фролов // Пространственная экономика. — 2015. — № 1. — С. 14–37.
19. Цимбал О.І. Соціальна відповідальність людини, бізнесу, держави / О.І. Цимбал, О.М. Палій // Сталий людський розвиток: Забезпечення справедливості: Національна доповідь / кер. авт. колективу Е.М. Лібанова / Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи. — Умань: Візаві, 2012. — С. 263–266.

References

1. Bobrovska, O.Yu. (2014), "Social responsibility of local authorities as a progressive form of their integrated activities at the territory", *Upravlinnia innovatsiinym rozvytkom terytorii: materialy nauk.-prakt. konf. za mizhnar. uchastiu, m. Dnipropetrovsk, 21 lyst. 2014 r.* [The Management of the innovative development of the territory '14: the materials of Scientific and practical conference with international participation, Dnipropetrovsk, November 21, 2014] *Upravlinnia innovatsiinym rozvytkom terytorii : nauk.-prakt. konf. za*

mizhnar. uchastiu [The Management of the innovative development of the territory '14: Scientific and practical conference with international participation], Dnipropetrovsk, Ukraine, November 21, 2014, pp. 12–18.

2. Dejch, M.Y. (2014), Stanovlennia ta rozvytok bahatorivnevoi systemy sotsial'noi vidpovidal'nosti: upravlinskyj aspekt [The formation and development of multilevel system of social responsibility: administrative aspect], NAN Ukrainy, In-t ekonomiky prom-sti, Donetsk, Ukraine.

3. Dejch, M.Y. (2014), "The formation of a comprehensive strategy for the institutionalization of social responsibility in society: the matrix approach", *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia: zb. nauk. pr.*, no. 4, pp. 57–77.

4. Novikova, O.F., Dejch, M.Y., Pankova O.V., (2013), Diahnostyka stanu ta perspektyv rozvytku sotsialnoi vidpovidalnosti v Ukrayini (ekspertni otsinky) [The diagnosis of the state and prospects of social responsibility in Ukraine (expert assessment)], NAN Ukrainy, In-t ekonomiky prom-sti, Donetsk, Ukraine.

5. Zvonar, V. P. (2016), "The theoretical design of the mechanism for implementing of a social responsibility as a socioeconomic phenomenon", *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriiia «Ekonomika»: naukovyi zhurnal*, no. 3(31), pp. 4–9.

6. Zinchenko, A., Titarenko, I., Saprykina, M., Ishchuk, Ye. (2015), Prozorist i sotsialna vidpovidalnist munitsypalitetiv [The transparency and social responsibility of municipalities], Polihrafiya «Yuston», Kyiv, Ukraine.

7. Kolpovska, A. (2014), "The foundation of the conceptual model for introduction of social responsibility in local self-government bodies", *Derzh. upr. ta mistseve samovriaduvannia: zb. nauk. pr.*, no. 1(20), pp. 304–311.

8. Korchevna L., Novikov V., Nikitiuk O. (2009), "Regarding the quality of authority within the concepts of "sustainable development" and "social responsibility", *Standartyzatsiia, sertyfikatsiia, yakist*, no. 1, pp.63-65.

9. Mamatova, T., Kolpovska, A (2014), The implementation of the concept of social responsibility in the municipal administration: the theoretical foundations and practical recommendations", *Standartyzatsiia, sertyfikatsiia, yakist*, no. 2, pp.13–19.

10. Mashkarov, Yu. H., Orlov, O. V. (2016), "The main factors influencing the on the efficiency of regional and local authorities", *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia: zb. nauk. pr.*, no. 3(54), pp.166–172.

11. Prykhodchenko, L. L. (2009), "Concerning the complexity of the applying of indicators for the evaluation of the efficiency of governers: a theory and a practice", *Derzhavne budivnytstvo: elektron. nauk. fakh. vydannia KharRI NADU*, [Online], no. 1, available at: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2009-1/doc/1/07.pdf> (Accessed 29 Jan 2018).

12. Ryzhko, A. M. (2011), "The concept of social responsibility: the stages of formation and prospects of implementation in the municipal administration", *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*, no. 4, pp. 283–290.

13. Ryzhko, A. M. (2013), "The corporate Social Responsibility of the Local Body: the Terminological Aspects", *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, no. 1, pp. 419-426.

14. Buriachok, A.A., Dotsenko, P.P. (Eds.), (1973), *Slovnyk ukrainskoi movy. T.4: I-M* [The Dictionary of Ukrainian language. V.4: I-M.], Nauk. Dumka, Kyiv, Ukraine.

15. Kolot, A. M, Hrishnova, O. A., et al. (2011), *Sotsialna vidpovidalnist: teoriia i praktyka rozvytku* [Social responsibility: theory and practice of development], KNEU, Kyiv, Ukraine.

16. Serohin S. M., Sharov Yu. P. (Ed.), (2016), *Upravlinnia stratehichnym rozvytkom obiednanykh terytorialnykh hromad: innovatsiini pidkhody ta instrumenty: monohrafiia* [The management of the Strategic Development of the United Territorial Communities: the Innovative Approaches and Tools: Monograph], Dnipropetrovsk Regional Institute of Public Administration National Academy of Public Administration under the President of Ukraine, Dnipropetrovsk, Ukraine.

17. Serohin, S. M. (Ed.), (2009), *Formuvannia pozytyvnoho imidzhu orhaniv vlady cherez pidvyshchennia yakosti nadannia administratyvnykh ta sotsialnykh posluh* [Creating a positive image of the government by raising the quality of administrative and social services], National Academy of Public Administration under the President of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

18. Frolov, D. P. (2015), "Do institutions matter for spatial economics". *Prostranstvennaya ekonomika*, no. 1, pp. 14–37.

19. Tsymbal O.I., Paliy, O.M., (2012), "Sotsialna vidpovidalnist liudyny, biznesu, derzhavy", *Stalyi liudskiy rozvytok: Zabezpechennia spravedlyvosti: Natsionalna dopovid / ker. avt. kolektyvu E.M. Libanova*, pp. 263–266., In-t demohrafii ta sotsialnykh doslidzhen im. M.V. Ptukhy, Vizavi, Uman, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 12.01.18 р.

УДК 330.831.84

Юрчик Г.М.,

к.е.н., доцент, Національний університет
Водного господарства та природокористування

Юрчик Г.Н.,

к.е.н., доцент, Національний університет
Водного господарства та природопользования

Urchik G.M.

PhD in Economics Department, Associate Professor,
National University of Water Management
and Environmental Engineering
g.m.urchik@nuwm.edu.ua

ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА НАЦІОНАЛЬНИЙ РИНОК ПРАЦІ

ВЛИЯНИЕ ИНФЛЯЦИИ НА НАЦИОНАЛЬНЫЙ РЫНОК ТРУДА

IMPACT OF INFLATION ON THE NATIONAL LABOR MARKET

У статті визначено наслідки інфляції для економіки, конкретизовано вплив інфляції на ринок праці залежно від її темпів. Проаналізовано динаміку та фактори інфляції в Україні. Проведено кореляційний аналіз взаємозв'язку між інфляцією та показниками ринку праці. Побудовано криві Філіпса для ринку праці України в довгостроковому та короткостроковому періодах.

В статье определены последствия инфляции для экономики, конкретизировано влияние инфляции на рынок труда в зависимости от ее темпов. Проанализирова-